

Izberimo kombinacije, lepe vse leto

POKOPALIŠČA TAKO PRI NAS KOT PO SVETU SE MED SEBOJ ZELO RAZLIKUJEJO. NEKJE SO STISNJENA, GROB SE DRŽI GROBA, DRUGOD SO TI RAZPRŠENI MED OBSTOJEČIM TER DODANIM DREVJEM ALI SO CELO DEL PARKA. UREDITEV POKOPALIŠČA JE ODVISNA OD MOŽNOSTI POSAMEZNEGA KRAJA TER OD KULTURNIH IN VERSKIH NORM IN OBIČAJEV. VSEKAKOR PA SO NAJLEPŠA TISTA POKOPALIŠČA, KI SO UMEŠČENA V NARAVNO OKOLJE ALI SO NAČRTHNO UREJENA TAKO, DA V NJIH PREVLAJUJE PRAVO RAZMERJE MED GROBOVI IN PRVINAMI NARAVE. ZELENJE, ZLASTI DREVJE, NAMREČ POSKRBI, DA JE POKOPALIŠKI PROSTOR POVEZAN Z NARAVO. KJER TE MOŽNOSTI NIMAMO, IZBIRAMO MED NIZKIMI GRMOVNICAMI IN TRAJNICAMI TER SEZONSKIM CVETJEM.

Najlepša pokopališča najdemo na severu Evrope, zlasti v skandinavskih deželah, kjer so pravi urejeni parki. Pri nas je takih primerov malo. Večina grobov je izpostavljena soncu in na njih lahko rastejo le rastline, ki dobro prenašajo sušo in sonce. Izberimo lahko med manjšimi grmovnicami, kot so pušpan, panešplja, trdoleska, češmin, in iglavci, kot so brin, pacipresa, klek, tisa in bor. Veliko več možnosti imamo med trajnicami in sezonskim cvetjem.

Med trajnicami so primerne nizke, plazeče se trajnice in srednje visoke trajnice in okrasne trave. Včasih so na grobove sadili predvsem blazinaste trajnice, kot so spomladi cvetoče plamenke, avbrecije, renpnjak in druge, v zadnjih letih pa vedno pogosteje posegamo tudi po višjih, takih, ki zrastejo do 40 cm. Trajnice lahko sadimo

skupaj z grmovnicami ali iglavci. V tem primeru so trajnice tiste, ki so poživitev zasaditve. Tak grob je trajno zasajen in zahteva le malo oskrbe. Predvsem pa je lep in urejen vse leto. Lepo in še zmeraj trpežno zasaditev lahko dosežemo tudi s kombinacijo trajnic kot osnovo, ki ji po potrebi dodajamo sezonsko cvetje, jeseni na primer mačehe ali rese. Na grobove prav tako sadimo čebulnice, recimo žafrane, narcise, tulipane in druge. Med čebulnicami izbiramo predvsem vrste oziroma sorte, ki jim rume neče listje po cvetenju čim hitreje propade, da predolgo ne kazi videza groba.

TRAJNICE ZA OSONČENE GROBOVE

Trajnic, ki uspešno prenašajo sušo in sonce, je kar lepo število. V nadaljevanju predstavljamo njihove lastnosti.

TRAJNICE NA GROBOVIH

Ježica, *Acaena microphylla* – je zimzelena plazeča trajnica, ki se odlikuje po drobnih listih in zanimivih bodičastih plodovih. Listi morda spominjajo na liste šipka, le da so veliko manjši. Odpadejo zgolj v najhladnejših zimah. Pri sortah so različne barve – svetlo zeleni, modrozeleni, bronasti ali purpurni. Zanimiva je sorta 'Kupfertepich', ki ima čez leto bakrene liste, jeseni pa se obarvajo oranžno. Poganjki pri ježicah sestavljajo gost preplet. Če se preveč razrastejo, jih postrizemo. Zraste do 5 cm v višino, v širino pa do 25 cm. Sadimo jo v odcedna tla, uspevala bo tudi v polsenci. Plazeča astra, *Aster diffusus* 'Snowflurry' – njeni iglicam podobni lističi in oblika rasti spominjajo na nizke, plazeče brine. Plazeča astra je namreč visoka le do 5 cm, iz enotnega stebela pa požene tudi do 30 cm dolge poganjke, ki se vijejo na vse strani. Dokler jeseni ne začne cveteti, si kar težko predstavljamo, da je to trajnica. Pozno poleti se po vsej dolžini poganjkov razvijejo drobni popki in iz njih drobni beli, zvezdasti cvetovi. Plazeča astra se jeseni v nekaj dneh spremeni iz zelene plazeče rastline s povešavo rastjo v bel oblak, ki lepo prekriva robove gred, robnike, škarpnike ali grobove.

Bergenija, *Bergenia cordifolia* – je zimzelena, gručasto rastoča trajnica, ki jo gojimo zaradi zanimivih listov in lepih spomladanskih cvetov v različnih odtenkih rožnate barve. Listi so temno zeleni, veliki, ponavadi imajo bleščečo površino. Jeseni se obarvajo rdeče in taki ostanejo vse do pomladi, ko začnejo odganjati novi. Spomladi je čas, da postrizemo vse liste prejšnjega leta, posebno tiste, ki jih je zimski mraz najbolj poškodoval. Bergeniji ustrezajo tudi polsenčne lege. Na grobovih jo sadimo kot obrobo, z njo lahko prekrijemo večjo površino ali jo kombiniramo z drugimi trajnicami. Poleg opisanih trajnic so za sončne lege uporabne še številne druge, kot so grenik, homulice, pečnik, pitomec, iglaste plamenke, nizke astre in hermelike.

OKRASNE TRAVE ZA GROBOVE

Ponavadi sadimo na grobove zimzelene okrasne trave iz rodu šašev ali bilnic. Pisanolisti šaš, *Carex hachijonensis* 'Evergold' – se odlikuje po rumeno progastih listih, ki so lahko široki do 4 mm. Rumene proge so bolj izrazite od zelenih, zato je rastlina od daleč videti rumena. Zraste do 15 cm vi-

1. POKOPALIŠČE, KI JE ZASNOVANO KOT PARK ZADNJEGA POČITKA IN MIRU. MED DREVESI IN GRMOVNICAMI SO POSAJENE NIZKE ŽIVE MEJE, KI RAZMEJUJEJO PROSTORE MED GROBOVI. BUJNA OKRASNA TRAVA NA POKOPALIŠČU PRičARA MEHKOBO.

2. RAZKOŠNO UREJEN GROB S TISO, PUŠPANOM IN CIKLAMAMI. MAJNICA, ANTENNARIA DIOICA 'RUBRA', S SVOJIMI SREBRNIMI LISTI PREKRIVA TLA. TEMNO RDEČI LISTI PLAZEČEGA SKREČNIKA, AJUGA REPTANS 'ATROPURPUREA', IN RUMENI LISTI ŠAŠA, CAREX HACHIJONENSIS 'EVERGOLD', LEPO POUJARJAJO BARVITOST CIKLAM.

3. PISANOLISTI VELIKI ZIMZELEN, VINCA MAJOR 'VARIEGATA', SE LEPO RAZRAŠČA TUDI V POSODI. NJEGOVI DOLGI POGANJKI Z ZANIMIVIMI PISANIMI LISTI SČASOMA PREKRIJEJO PESEK NA GROBU.

4. PLAZEČA ASTRA, ASTER DIFFUSUS 'SNOWFLURRY', PO OBLIKI RASTI SPOMINJA NA NIZKE, PLAZEČE BRINE. POZNO POLETI SE PO VSEJ DOLŽINI POGANJKOV RAZVIJEJO DROBNI POPKI, IZ NJIH PA DROBNI BELI, ZVEZDASTI CVETOVI. NA FOTOGRAFIJI V DRUŽBI SIVOLISTNEGA SONČECA, HELIANTHEMUM 'THE BRIDE'.

5. KAČJA BRADA, OPHIOPOGON PLANISCAPUS 'NIGRESCENS', S ČRNIMI ZIMZELENIMI SULIČASTIMI LISTI V DRUŽBI BERGENIJE, BERGENIA CORDIFOLIA, KI SE ODLIKUJE PO VELIKIH, BLEŠČEČIH ZELENIH LISTIH. TI SE JESENJI OBARVAJO RDEČE.

TRAJNICE NA GROBOVIH

6. JEŽICA, *ACAENA MICROPHYLLA* 'KUPFERTEPPICH', v DRUŽBI ŠAŠA, *CAREX COMMANS* 'FROSTED CURLS'. ZANIMIVA ZIMZELENA KOMBINACIJA ZA SONČNE ALI SENČNE GROBOVE, KI JE LEPA VSE LETO. ZA POŽIVITEV LAHKO DODAMO SEZONSKO CVETJE.

7. POTONIKA CVETI MAJA. ZANIMIVA JE ZA STIRKA IZ PESKA, KI LEPO POUDARI BARVO LISTOV IN CVETOV POTONIKE.

8. SEZONSKI NASAD NA GROBU. OKOLI ŠAŠA, *CAREX COMMANS* 'FROSTED CURLS', SO POSAJENI OKRASNI OHROVT, JESENI CVETOČE RESE IN MAČEHE. TAKŠEN GROB BO LEP JESENI IN POZIMI, TJA DO POMLADI.

9. NA GROBU V SENCI VISOKEGA DREVEŠA RASTEJO HOSTE, ZNAČILNE TRAJNICE SENČNIH LEG, KI SE PONAŠAJO Z RAZNOLIKIMI BARVAMI IN OBLIKAMI LISTOV. NA GROBOVIH JIH LAHKO SADIMO V DRUŽBO ISKRIVK, KAČJE BRADÉ, PISANOLISTNEGA ŠAŠA IN MALEGA ZIMZELENA.

10. OB NAGROBNEM SPOMENIKU RASTE STEBRATA TISA, KI JO LEPO DOPOLNJUJEJO RAZLIČNE CVETOČE TRAJNICE. ZIMZELEN POKRIVA TLA, JESENI CVETIJO HERMELIKA IN JESENSKE ASTRE, OB ROBU PA JE POSAJENA POLETI CVETOČA KRČNICA S SIVOMODRIMI LISTI.

soko in do 30 cm v širino. Ima lepo povešavo rast. Ustreza ji tako sonce kot senca. Zaradi rumeno progastih listov je ta šaš posebno dobrodošel jeseni in v zimskih mesecih. Sadimo ga samostojno, v kombinaciji z drugimi trajnicami, jeseni pa z mačehami in resami.

Med šaši je zanimiv tudi *Carex commans* 'Frosted Curls', ki se odlikuje po ozkih srebrno zelenih listih, ki se na koncih zavihajajo, kar daje rastlini še poseben čar. Je pokončne rasti, zraste do 20 cm v višino in do 15 cm v širino. Sadimo ga na sonce, lahko tudi v senco, dobro prenaša sušo. Je zimzelena trajnica. Zanimiv je v kombinaciji s sezonskim cvetjem.

Siva ovčja bilnica, *Festuca glauca* – je trpežna zimzelena trava, ki lepo uspeva na soncu. Pri rasti ji suša ne škoduje. Ravno nasprotno, listi postanejo še bolj srebrno modrikasti. Zraste do 20 cm v višino in do 30 cm v širino. Glede oskrbe je nezahtevna. Spomladi lahko šope listov nekoliko porežemo, odstranimo vse, ki so poškodovani

od mraza in zimske mokrote. Priporočljivo je tudi, da šope vsaki dve do tri leta razdelimo in rzasadimo.

Japonska perjanka, *Pennisetum alopecuroides* – odlikuje se po lepih ščetinastih socvetjih pozno poleti in jeseni, lepi obliki rasti ter živo rumeni jesenski barvi listov. Je srednje visoko rastoča trava. Zraste do 50 cm. V odcednih in revnih tleh bo ostala malo nižja. Sadimo jo na večje grobove. Lepa je v družbi hermelik in nizko rastočih blazinastih trajnic.

TRAJNICE ZA GROBOVE V SENCI

Plazeči skrečnik, *Ajuga reptans* – je odlična pokrovnostna rastlina. Njegova rast je gosta in hitra. Je nezahtevna zimzelena trajnica z lepimi listi, ki se pri različnih sortah močno razlikujejo. Osnovna vrsta ima zelene, poznamo pa sorte z rdečimi, sivozelenimi z rožnatim nadihom, z bronastimi, rjavozeelenimi in še kakšnimi listi. Cvetovi so pri večini sort modri. Cveti aprila in maja. Zraste

do 5 cm v višino in do 25 cm v širino. Lepo ne uspeva le v senci, temveč tudi na soncu. Poleti odžene dolge nadzemne poganjke, s katerimi se širi. Če se začne pretirano razraščati, poganjke porežemo in s tem omejimo rast. Za lepo in strjeno rast je priporočljivo tudi, da skrečnik na dve do tri leta razredčimo.

Iskrivka, ognjeni dež, *Heuchera sp.* – je cenjena trajnica, katere odlika so zimzelene listi, ki so pri številnih sortah različnih barv in so na grobu okras vse leto. Lepo uspeva na senčnih legah, nekatere sorte tudi na soncu. Listi so nameščeni na koncu dolgih listnih stebel in so lahko zeleni, rdeči, bakreni, oranžni, rumeni, srebrnkasti, dvobarvni, taki s poudarjenimi žilami. Cvetovi so drobni. Iskrivke zrastejo od 30 do 50 cm v višino ter do 40 cm v širino. Na grobu jih lahko kombiniramo z drugimi trajnicami za senco, zaradi zimzelenih listov so zanimive tudi skupaj s šaši in sezonskim cvetjem.

Kačja brada, *Ophiopogon planiscapus* 'Nigrescens' – je zanimiva zimzelena trajnica,

ki po rasti spominja na okrasno travo. Odlikuje se po skoraj črnih listih, ki se razraščajo v lepe šope. Zraste do 15 cm v višino in do 20 cm v širino. Cveti konec pomladi. Cvetovi so rožnati, spominjajo na cvetove šmarnic. Jeseni se iz njih razvijejo črni biserom podobni plodovi. Sadimo jo v polseno in senco. Na grobu je zanimiva v družbi bergenije, iskrivke in rumenolistnega šaša.

Zimzelen, *Vinca sp.* – zimzelen je odlična zimzelena pokrovna rastlina za senčne lege, zato ga sadimo tudi na grobove. Ponavadi izberemo manj raščavi mali zimzelen, *V. minor*. Ta ima temno zelene liste in modre cvetove spomladi. Tvori gost preplet in popolnoma prekrije tla. Priporočljivo je, da ga spomladi, še pred cvetenjem in rastjo novih poganjkov, porežemo. Skrajšamo vse poganjke iz prejšnjega leta. Tako bo ohranil lepo strjeno rast.

**BESEDILO IN FOTOGRAFIJE
BERNARDA STRGAR**

Beunilt s.o.o.
Zagreboška ulica 3.
Ljubljana
tel.: 01 236 37 66
www.beunilt.si

BEUNILT
BEUNILT.COM